

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту організацій

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

д.е.н., проф. Кузнецова И.О.

“ ” 2024 p.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**  
**на здобуття освітнього ступеня бакалавра**  
**зі спеціальності 073 Менеджмент**

за темою:

на тему: **«Управління розвитком круп'яного підприємства на засадах  
глокалізації»**

## Виконавець:

студентка факультету Менеджменту, обліку  
та інформаційних технологій

## Гажа Інга Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

## Науковий керівник:

К.Е.Н., ДОЦЕНТ

(науковий ступінь, вчене звання)

Балабаш Ольга Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

## ЗМІСТ

|                                                                                          |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ВСТУП                                                                                    | 3  |
| РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА                            | 5  |
| 1.1. Стратегія розвитку: сутність та класифікація                                        | 5  |
| 1.2. Фактори впливу на розвиток підприємства                                             | 10 |
| 1.3. Процес управління розвитком підприємства                                            | 16 |
| РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА ЗАХОДІВ З УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПП «ТРИАДА-ЮГ» НА ЗАСАДАХ ГЛОКАЛІЗАЦІЇ | 23 |
| 2.1. Глокалізаційні аспекти розвитку ринку зерна рису та продуктів його переробки        | 23 |
| 2.2. Характеристика та аналіз фінансового-господарської діяльності ПП «ТРИАДА-ЮГ»        | 40 |
| 2.3. Оцінювання сценаріїв розвитку ПП «ТРИАДА-ЮГ»                                        | 52 |
| 2.4. Оцінювання ефективності заходів з управління розвитком «ТРИАДА-ЮГ»                  | 58 |
| ВИСНОВКИ                                                                                 | 66 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ                                                  | 68 |
| ДОДАТКИ                                                                                  | 74 |

## ВСТУП

**Актуальність.** Сучасний стан середовища функціонування круп'яних підприємств характеризується високим рівнем невизначеності та ризикованості. Спостерігається підвищення ступеня впливу екзогенних факторів розвитку на діяльність суб'єктів господарювання. Формування стратегій розвитку підприємства набуває все більшої необхідності у зв'язку з обмеженістю ресурсів та мінливістю кліматичних умов. Запровадження ефективної стратегії розвитку з урахуванням глокалізаційних аспектів надає змогу круп'яним підприємствам своєчасно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, спираючись на наявні внутрішні сили, що у свою чергу призводить до забезпечення економічного зростання підприємства.

**Метою даної роботи** є дослідження глокалізаційних аспектів функціонування локальних ринків та прикладне застосування отриманих результатів у процесі розробки заходів з управління розвитком ПП “ТРИАДА-ЮГ”.

Виходячи з мети роботи були поставлені і вирішені наступні **завдання**:

1. Розглянути теоретичні аспекти управління розвитком підприємства.
2. Дослідити глокалізаційні аспекти розвитку ринку зерна рису та продуктів його переробки.
3. Надати загальну характеристику та провести аналіз фінансово-господарської діяльності ПП “ТРИАДА-ЮГ”.
4. Розробити та обґрунтувати заходи з управління розвитком ПП “ТРИАДА-ЮГ”.
5. Провести оцінку ефективності реалізації заходів з управління розвитком ПП “ТРИАДА-ЮГ”.

**Об'єкт дослідження** - ПП “ТРИАДА-ЮГ”.

**Предмет дослідження** - процес управління розвитком підприємства.

**Методи дослідження.** Для досягнення поставленої мети роботи були використані такі сучасні спеціальні методи: статистичного аналізу - для

систематизації даних процесів соціально-економічної сфери; TEMPLES-аналізу - для визначення факторів зовнішнього середовища, що мають вплив на діяльність підприємств галузі; SNW-аналізу - для виокремлення сильних, нейтральних та слабких факторів внутрішнього середовища організації; SWOT-аналізу - для визначення спрямованості підприємства, з урахуванням впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища; матриці сценаріїв розвитку ринку MDS - задля визначення стану та перспектив товарного ринку, аналізу ієрархій - для вибору найбільш доцільного сценарію розвитку. Ці методи дозволили провести аналіз і отримати результати, необхідні для висновків та надання практичних рекомендацій.

**Наукова новизна** полягає у комплексному використанні модифікованої матриці MDS та методу аналізу ієрархій, що дозволяє врахувати глокалізаційні аспекти функціонування ринку у формуванні сценаріїв розвитку підприємства та обґрунтувати вибір найбільш прийняттого сценарію.

**Практичне значення роботи** полягає в тому що розроблені заходи з управління розвитком надають змогу підприємству враховувати умови попиту та потреби споживачів, а також зменшити вплив ризиків, які притаманні локальним ринкам.

**Інформаційну базу дослідження** склали звітність ПП “ТРИАДА-ЮГ”, дані Державної статистики України, наукові статті та монографії.

***Основні результати роботи опубліковані:***

Балабаш О.С., Гажа І.І. Управління розвитком підприємства на засадах глокалізації. Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: матеріали дванадцятої міжнар. наук.-практ. конф., м.Одеса, 25-26 квітня 2024р. - Одеса: ОНЕУ, 2024 - С. 251.

Балабаш О.С., Гажа І.І. Формування стратегії розвитку аграрних підприємств на засадах глокалізації. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2024. №3-4. С. (подано до друку).

## ВИСНОВКИ

1. За результатами узагальнення наукової літератури за темою, було доведено що наявність ефективно розробленої стратегії розвитку підприємства є важливою складовою для його успішного функціонування та забезпечення економічного зростання. Аналізуючи економічну літературу можна дійти до висновку що однозначної класифікації стратегій розвитку не існує. Але можна стверджувати що всі виділені стратегії мають довгострокову направленість та розробляються на основі детального вивчення умов внутрішнього та зовнішнього середовища задля зміцнення конкурентних переваг.

Ми погоджуємося з твердженням науковців, що стратегію розвитку можна розглядати як план, розроблений на довгострокову перспективу, з можливістю коригування, з суттєвим ризиковим рівнем та потребою у інвестиційних ресурсах, який направлений на досягнення цілей підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

2. Встановлено, що круп'яна галузь відіграє одну з ключових ролей у харчовій галузі України. А продукція борошномельно-круп'яної галузі мають важливе стратегічне значення у забезпеченні продовольчої безпеки країни.

За результатами проведеного TEMPLES - аналізу, можна зробити висновок про складні макроекономічні обставини, у яких функціонують круп'яні підприємства України. На даний факт вказує переважання факторів з негативним характером впливу. Найбільший негативний вплив на підприємства круп'яної галузі України мають політичні фактори зокрема: війна та рівень корупції в країні. Також значний рівень негативного впливу мають й економічні чинники, серед яких девальвація гривні та підвищення вартості електроенергії та палива. Серед позитивних факторів найбільший вплив мають правові фактори, а саме наявні стандарти та нормативи якості круп'яної продукції. Поряд з цим, технологічні фактори також, в цілому, позитивно впливають на галузь зокрема: доступність до нових технологій та тенденція до автоматизації виробничих процесів.

3.Проведено дослідження ринку рису України в контексті управління розвитком підприємства з урахуванням глокалізаційних аспектів. Побудова модифікованої матриці сценаріїв розвитку ринку зерна рису та продуктів його переробки надало змогу визначити наявне глокалізаційне напруження ринку, його особливості та відповідно до цього можливі сценарії розвитку ПП “ТРИАДА-ЮГ”.

4.Виходячи з результатів проведеного SWOT-аналізу та побудованого вектору спрямованості ПП “ТРИАДА-ЮГ” можна зробити висновок, що підприємство, в цілому, має сприятливі можливості зовнішнього середовища та завдяки домінуванню сильних сторін, може ефективно їх використати. Це означає що підприємство має сконцентруватися на впровадженні заходів, які будуть направлені на ефективне використання можливостей , таких як тенденції до споживання безглютенової продукції та тенденції до автоматизації виробничих процесів.

5. За допомогою методу аналізу ієрархій та проведення порівняння з використанням спрощеної шкали Т. Сааті було визначено найбільш прийнятний сценарій, а саме: приватному підприємству “ТРИАДА-ЮГ” доцільно зорієнтувати свою стратегію розвитку відповідно до умов другого глокалізаційного сценарію розвитку ринку. А саме сконцентруватися на випуску продукції з високою доданою вартістю з напруженістю на задоволення попиту на внутрішньому ринку.

6.Розроблено заходи з управління розвитком ПП “ТРИАДА-ЮГ, які полягають у запровадженні виробництва білого рисового борошна простим методом подрібнення зернової маси. Проведення калькулювання собівартості рисового борошна та його відпускну ціну.

7.Проведення оцінки ефективності реалізації запропонованих заходів дало змогу зробити висновки про економічну доцільність їх виконання. Про це свідчить розмір сумарного чистого приведенного доходу протягом 5 років, що складає близько 2,75 млн. грн.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ansoff I. Synergies and Capabilities Profile. Corporate Strategy. London: Penguin Books, 1965. 153 p.
2. Identifying Factors That Influence Vitality and Viability / Parker C., Ntounis N., Quin S., Millington S. Institute of Place Management, Manchester, 2016. 34 p. URL:  
<https://people-places.net/wp-content/uploads/HSUK2020-End-of-Project-Reportcompressed.pdf> (дата звернення: 23.02.2024).
3. Index. Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL: <https://www.fao.org/countryprofiles/index/ru/?iso3=UKR%20%20> (date of access: 14.04.2024).
4. Karpenko Y. Formation of system of service company's target indicators. Сучасні технології стратегічного управління в умовах євроінтеграції: монографія / за заг. ред. док. екон. наук, професора І.О. Кузнецової. Харків, 2018. С. 77-88. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1183>
5. Mescon M.H., Albert M., Khedouri F. Management. New York: Harper y Row, 1988. 777 p.
6. Mintzberg H. Structure in Fives: Designing Effective Organizations. New Jersey: Prentice Hall, 1992. 312 p.
7. Oliynyk L. V., Kuznietsova A. P. Методологічні засади формування стратегії розвитку підприємства. Економіка і організація управління. 2018. № 3. С. 118–126. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2018.3.13> (дата звернення: 13.04.2024).
8. Roudometof V. Theorizing glocalization: Three interpretations. European Journal of Social Theory. 2016. Vol. 19(3). P. 391-408.
9. Saaty, T.L. (2003). Decision-making with the AHP: Why is the principal eigenvector necessary. *European Journal of Operational Research*, 145(1), 85-91
10. Thompson A. et al. (2013) Crafting & executing strategy. The quest for competitive advantage: Concepts and cases. McGraw-Hill Education.

11. World Gastroenterology Organization Global Guidelines. URL : <http://www.worldgastroenterology.org/global-guidelines.html>.
12. Аблєєва І. SWOT-аналіз соціо-економіко-екологічного стану підприємств. 3-тє вид. Суми, 2020. 234 с.
13. Аверчев О., Жосан Г., Йосипенко І. Сучасні аспекти економічного розвитку круп'яної галузі України. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2023. 16. С. 44-45.
14. Балабаш О. С., Ву Хань Хуен. Аналіз експортного потенціалу (на прикладі аграрних підприємств України) // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. №3-4. С. 46-53. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/115039>
15. Балабаш О.С., Кузнецова І.О. Теоретичні основи управління стійким розвитком сучасних організацій / О. С. Балабаш, І. О. Кузнецова // Технології стратегічного управління стійким розвитком сучасних організацій: монографія / За заг. ред. док. екон. наук, професора І. О. Кузнецової, канд. екон. наук, доцента О. С. Балабаш. Харків: «Діса плюс», 2020. – С. 6-16.
16. Балабаш О.С., Шишкін О.М. Розробка стратегії розвитку підприємства на засадах удосконалення ланцюга формування доданої вартості. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. 2021. Випуск 35. С. 31-38. DOI: <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2021-2-4>
17. Баланович А. Теоретико-методичні засади формування стратегій розвитку підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2019. № 8. С. 80–86.
18. Брінь П. В., Голтвянська Ю. В. Стратегія розвику підприємства: сутність та класифікація. Підприємництво та інновації. 2021. № 21. С. 31–34. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/21.5> (дата звернення: 10.04.2024).
19. Васи́лига С. М. Поняття стратегії розвитку підприємства. Економіка та держава. 2020. № 1, січ. С. 121–125.
20. Гудзь О.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність та класифікація //Економіка і суспільство. — 2018. — № 8. — С. 346—352.

21. Гура О. Л., Бобівський В. А. Стратегія розвитку підприємств в Україні. Економіка та держава. 2020. № 5. С. 175–181.
22. Дороніна М. С., Михайленко Д. Г. Ефект глокалізації в соціально-економічному розвитку регіонів України. Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 19 листопада 2021 р. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. С. 186- 189.
23. Дунда С.П. Розвиток підприємства та оцінка факторів, що на нього. Ефективна економіка. 2016. № 12. С. 120–123.
24. Заїка О.В., Ткаченко В.В. Управління розвитком підприємства. Економіка та суспільство. 2020. № 43. С. 76–82.
25. Земнухова Л.А., Федорищева Г.А., Егоров А.Г., Сергієнко В.І. Дослідження умов отримання, складу примесей і властивостей аморфного діоксиду кремнія з відходів виробництва рису // Журнал прикладної хімії. 2005, Т. 78, Вип. 2, С. 324 – 328.
26. Квятковська Л. А. Реалізація принципів крнцепції сталого розвитку в діяльності підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. № 48. С. 85–89.
27. Кириченко О.С. Сучасні аспекти та технології управління розвитком підприємств. Вчені записки Університету «КРОК». 2022. № 2. С. 107–115.
28. Кифяк В. Економічний аналіз. 2011. № 8. С. 190–194.
29. Козаченко О. Рис не гречка: як виживає цей ринок на другому році війни - статистика, ціни, прогноз – Delo.ua. Останні новини України та світу онлайн - Головний діловий портал Delo.ua. URL: <https://delo.ua/business/ris-ne-grecka-yak-vizivaje-cei-rinok-na-drugomu-roci-viini-statistika-cini-prognoz-417021/>
30. Кузнецова І.О. Науково-методичні аспекти процесу управління стратегічними ризиками: (Монографія) / І.О. Кузнецова, В.О. Кравченко, О.Ю. Малютенко. Одеса: Атлант, 2015. - 188 с.

31. Ліщинський І.О. Глокалізація, фрагментація та альтернативні візії внутрішніх геополітичних суперечностей. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип 22, част. 2. С. 77-81.
32. Мельник Л.Г. Економіка розвитку: монографія/Л.Г. Мельник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 662с.
33. Нікішина О.В. Глобалізація товарних ринків: теоретичні та прикладні аспекти // Економіка харчової промисловості. 2018. Т.10, вип. 2. С. 10. doi:10.15673/fe.v11i4.1540
34. Нікішина О.В. Сценарії та стратегічні напрями інноваційного розвитку регіонального ринку зерна й продуктів його переробки на засадах глокалізації // Економіка харчової промисловості. 2019. Т.11, вип. 4. С. 3-13. doi:10.15673/fe.v11i4.1540
35. Офіційний сайт Державного комітету статистики: [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
36. Погорелов Ю.С. Способи розвитку підприємства: умови та результативність використання. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2017. № 1. С. 76–84.
37. Прийняття управлінських рішень: методи та моделі: моногр. / Кузнецова І.О., Балабаш О.С., Карпенко Ю.В., Сокурєнко І.А.; за заг. ред. І.О. Кузнецової. Харків: Діса плюс, 2022. 156 с.
38. Райко Д.В., Цейтлін Л.М.. Чинники впливу на розвиток промислового підприємства. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2015. № 3. С. 149–159.
39. Рижко О.В. Фактори розвитку малого бізнесу. Економіка та управління підприємствами. 2016. № 2. С. 346–350.
40. Статистичний щорічник України за 2020 рік / Державна служба статистики України. Київ: Державна служба статистики України, 2020. 575 с.
41. Статистичний щорічник України за 2021 рік / Державна служба статистики України. Київ: Державна служба статистики України, 2021. 611 с.

42. Степаненко Т.О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: економіка і управління. 2020. Т. 31, № 6. С. 136–141.

43. Технології стратегічного управління стійким розвитком сучасних організацій : монографія / за ред. І. О. Кузнецова, О. С. Балабаш. – Харків: «Діса плюс», 2020. – 228 с.

44. Федотова І.В. Екзогенні та ендогенні фактори впливу на життєздатність підприємств транспортно-логістичної сфери. Економіка транспортного комплексу. 2020. № 35. С. 94–120.

45. Федюнін С.А., Плевако Н.О., Філоненко М.Ю. Управління стратегічним розвитком підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2020. № 3. С. 45–49.

46. Хвостіна І.М. Механізм управління розвитком підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 1. С. 30–33.

47. Ходирєва О. О. Теоретичні аспекти формування системи управління факторами розвитку промислового підприємства на засадах стратегічного контролінгу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2021. Т. 37. С. 88–94.

48. Ходирєва О.О. Формування механізму управління розвитком промислового підприємства на основі системного підходу. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2022. № 105. С. 34–39.

49. Хринюк О.С., Очеретяна О.В. Фактори виникнення кризових явищ та забезпечення сталого розвитку підприємства. Економіка та суспільство. 2021. № 26. С. 80–88.

50. Чобіток В. І. Парадигма мистецтва інтелектуалізації управління підприємством [Електронний ресурс] / В. І. Чобіток // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2019. - № 67. - С. 221-228. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp\\_2019\\_67\\_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2019_67_31)

51. Чурлей Є. Застосування TEMPLES+I-аналізу для проведення комплексної оцінки у міжнародному маркетингу. Журнал міжнародного права та міжнародних відносин. 2011. № 4. С. 87–91.

52. Шукліна В. В. Теоретичні підходи до розуміння сутності ситуаційного управління підприємством в умовах інформатизації економіки [Електронний ресурс] / В. В. Шукліна // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2019. - Т. 24, Вип. 6. - С. 100-104. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu\\_econ\\_2019\\_24\\_6\\_1](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2019_24_6_1)

53. Щербина А. За та проти девальвації гривні у 2024 році - Capital Times. Capital Times. URL: <https://www.capital-times.com/2023/12/18/za-ta-proti-devalvacii-grivni-u-2024-roci>

54. Ястремська О. М., Ястремська О. О. Управління розвитком підприємств: уточнення теоретичних положень. Проблеми економіки. 2020. No 1(43). С. 214–226